

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دوفصلنامه

مطالعات روش‌شناسی دینی

سال اول / شماره اول / بهار و تابستان ۱۳۹۳

دانشگاه پیام نور

اعضای هیأت تحریریه

استاد دانشگاه پیام نور	سید علی اکبر احمدی
دانشیار دانشگاه پیام نور	مرضیه اخلاقی
دانشیار دانشگاه پیام نور	علیرضا اژدر
دانشیار دانشگاه کاشان	عباس اقبالی
دانشیار دانشگاه امام صادق (ع)	مهدی ایزدی
استادیار دانشگاه امام صادق (ع)	احمد پاکتچی
دانشیار دانشگاه یزد	بمانعلی دهقان منگ آبادی
دانشیار دانشگاه اصفهان	مهدی زمانی
استادیار دانشگاه پیام نور	فهیمة کلباسی اصفهانی
استاد دانشگاه پردیس تهران	محمد محمدرضایی
دانشیار دانشگاه امام صادق (ع)	عباس مصلاهی پور یزدی
دانشیار مدرسه عالی شهید مطهری	سید ابوالقاسم نقیبه
دانشیار دانشگاه امام صادق (ع)	حسین هوشنگی

صاحب امتیاز:	دانشگاه پیام نور
مدیر مسئول:	فهیمة کلباسی اصفهانی
سر دبیر:	محمد محمدرضایی
مدیر داخلی:	محسن دلیر
ویراستار علمی:	فهیمة کلباسی اصفهانی
ویراستار ادبی:	صدیقه منتظر سقزچی
ویراستار انگلیسی:	محمد خالدیان
صفحه آرا:	محسن دلیر

«دوفصلنامه مطالعات روش‌شناسی دینی» آماده پذیرش و چاپ مقاله‌های اساتید فرهیخته و پژوهش‌گران می‌باشد. نویسندگان گرامی می‌توانند مقالات خود را از طریق پایگاه اینترنتی نشریه ارسال فرمایند.

آدرس دبیرخانه: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان استاد نجات‌اللهی، چهارراه سپند، پلاک ۲۳۳

دانشگاه پیام نور استان تهران، گروه نشریات

۰۲۱-۸۸۸۲۵۷۸۵

تلفاکس:

religion@pnu.ac.ir

رایانامه:

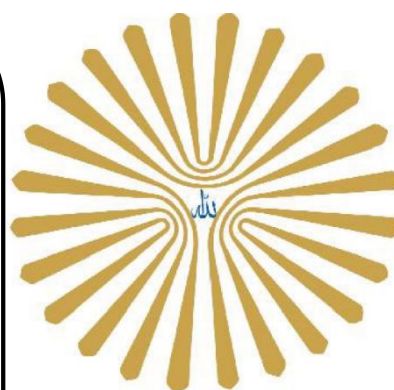
http://religion.journals.pnu.ac.ir

پایگاه اطلاع‌رسانی:

دوفصلنامه

مطالعات روش‌شناسی دینی

سال اول / شماره اول / بهار و تابستان ۱۳۹۳

دانشگاه پیام نور

فهرست مقالات این شماره

- ❖ ۱۰ ..... راغب اصفهانی؛ قرآن پژوه و مفسر قرآن .....
سید محمدعلی ایازی
- ❖ ۳۵ ..... شکوفایی حدیث در حیات امام علی بن الحسین .....
نهلله غروی نائینی
- ❖ ۴۶ ..... سنخ‌شناسی نخبگان در پژوهش‌های تاریخی .....
سیده سوسن فخرائی/علیمحمد ولوی/فاطمه جمیلی کهنه شهری
- ❖ ۷۵ ..... نقش مواجهه مسئله محور با آیه شاکله؛ رویکرد روش‌شناختی .....
احد فرامرز قراملکی
- ❖ ۸۵ ..... شناسایی آزادی و دیدگاه قرآن .....
فهیمه کلباسی اصفهانی
- ❖ ۱۰۷ ..... زمینه‌های شکل‌گیری شایعه و راهکارهای مقابله با آن از نگاه قرآن .....
مجید معارف/مجتبی میرزایی/فاخره فراهانی
- ❖ ۱۲۲ ..... نقد قرآنیان شیعه در به‌کارگیری روش تفسیری قرآن به سنت .....
سید رضا مؤدب/جعفر نکونام/علی تصدیقی شاهرزائی

شاپا: ۴۵۴۰-۲۴۲۳

رویکرد دوفصلنامه مطالعات روش‌شناسی دینی

دوفصلنامه مطالعات روش‌شناسی دینی به عنوان نخستین نشریه در این زمینه، با اهداف و رویکرد ذیل آماده دریافت و نشر مقالات ارسالی فرهیختگان و پژوهندگان می‌باشد. مقالات ارسالی به این نشریه باید:

الف) مبتنی بر شناخت روش‌های علوم دینی به صورت کارکردی شامل روش عقلی، نقلی، کلامی، فقهی، اخلاقی، تفسیری، حدیثی، فلسفی و عرفانی با محوریت قرآن و معارف اسلامی باشد.

ب) مبتنی بر نقد و بررسی و تحلیل تحقیقات روش‌های علوم دینی شامل روش عقلی، نقلی، کلامی، فقهی، اخلاقی، تفسیری، حدیثی، فلسفی و عرفانی با محوریت قرآن و معارف اسلامی باشد.

ج) پژوهش‌های تطبیقی میان رشته‌ای براساس متون دینی و سایر علوم براساس شناخت روش‌های متداول عقلی، نقلی، کلامی، فقهی، اخلاقی، تفسیری، حدیثی، فلسفی و عرفانی با محوریت قرآن و معارف اسلامی باشد.

د) نقد و بررسی روش مستشرقین درباره متون دینی و دیدگاه‌های شرق‌شناسان درباره روش‌های کارکردی در مطالعات دینی باشد.

ه) عرضه چارچوب روش‌های نوآوری به تفکیک حوزه‌های علوم دینی شامل کلام، عرفان، تفسیر، حدیث، فلسفه، فقه، اخلاق و... باشد.

شیوه نامه تدوین مقالات دوفصلنامه مطالعات روش‌شناسی دینی

می‌شود که به منابع معتابهی استناد شده و نوآوری خاصی داشته باشند.

۱۰- اصل مقاله‌های رد شده یا انصراف داده شده پس از شش ماه از آرشيو مجله خارج خواهد شد و مجله هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال آن نخواهد داشت.

۱۱- حروفچینی مقاله‌های ارسالی بایستی در کاغذ A۴، دو ستونه، با فاصله تقریبی میان دو ستون و میان سطور ۱ سانتیمتر با قلم BLotus نازک ۱۲، برای متن‌های لاتین با قلم Times New Roman نازک ۱۱ با فاصله تقریبی میان سطور ۱ سانتیمتر و برای متن‌های عربی با قلم B Badr ۱۲، با فاصله تقریبی میان سطور ۱ سانتیمتر، در محیط Microsoft Word ۲۰۰۳-۲۰۰۷ یا ویرایش‌های بالاتر و با فاصله ۲ سانتیمتری از چپ و راست و فاصله ۳ سانتیمتری از بالا و پایین کاغذ انجام شود.

۱۲- دستورهای نقطه‌گذاری در نوشتار متن رعایت شوند. به طور مثال گذاشتن فاصله قبل از نقطه (.)، کاما (،) و علامت سؤال (؟) لازم نیست، ولی بعد از آنها، درج یک فاصله الزامی است.

۱۳- کلیه صفحات مقاله از جمله صفحاتی که دارای شکل/ جدول/ تصویر می‌باشند، دارای قطع یکسان و شماره صفحه باشند و حداکثر حجم مقاله‌ها همراه با جدول‌ها و نمودارها نباید از ۲۰ صفحه (۶۰۰۰ کلمه) بیش‌تر باشد.

۱۴- مقاله‌ها منحصراً از طریق پایگاه نشریه دریافت می‌شوند و به مقاله‌های ارسال شده از طریق نامه یا پست الکترونیک نشریه ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرایط پذیرش مقاله:

۱- مقاله‌های ارسالی باید در زمینه تخصصی نشریه و دارای جنبه پژوهشی و حاصل کار پژوهشی نویسنده یا نویسندگان باشد.

۲- مقاله‌های برگرفته از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان با نام استاد راهنما، مشاوران و دانشجو و با تأییدیه استاد راهنما و مسئولیت وی منتشر می‌شود.
۳- علاوه بر قرار داشتن موضوع مقاله در دامنه تخصصی مجله، مقاله یا بخشی از آن نباید در هیچ مجله‌ای در داخل یا خارج از کشور در حال بررسی بوده یا منتشر شده باشد یا هم‌زمان برای سایر نشریه‌ها ارسال شده باشد.

۴- مقالات ارائه شده به صورت خلاصه مقاله در کنگره‌ها، سمپوزیوم‌ها، سمینارهای داخلی و خارجی که چاپ و منتشر شده باشند، می‌توانند در قالب مقاله کامل ارائه شوند.

۵- زبان رسمی نشریه فارسی است (با این حال مقاله‌های به زبان انگلیسی نیز قابل بررسی خواهد بود).

۶- مقاله‌های ترجمه شده از زبان‌های دیگر پذیرش نخواهند شد.

۷- نشریه در رد یا قبول، ویرایش، تلخیص یا اصلاح مقاله‌های پذیرش شده آزاد است و از بازگرداندن مقاله‌های دریافتی معذور است.

۸- مسئولیت صحت و سقم مطالب مقاله به لحاظ علمی و حقوقی و مسئولیت آراء و نظرات ارائه شده به عهده نویسنده مسئول مکاتبات است و چاپ مقاله به معنی تأیید تمام مطالب آن نیست.

۹- مقاله‌های علمی - مروری از نویسندگان مجرب در زمینه‌های تخصصی در صورتی پذیرش

کلمات اختصاری تعریف نشده، جدول، شکل و منابع باشد.

- کلید واژه‌های فارسی: (۳ تا ۷ واژه) واژه‌های کلیدی به نحوی تعیین گردند که بتوان از آنها جهت تهیه فهرست موضوعی (Index) استفاده نمود.

- چکیده انگلیسی (Abstract) و کلید واژگان انگلیسی: (برگردان کامل عنوان، متن چکیده فارسی و واژگان کلیدی).

- مقاله لازم است دارای مقدمه (مشمول بر طرح مسئله، مرور پژوهش‌های انجام شده، روش تحقیق، منطق حاکم بر ترتیب مباحث مقاله) و نتیجه باشد.
- معادل فارسی مفاهیم و اصطلاحات و در صورت وجود نام‌های خارجی در پی‌نوشت ذکر شود.

• نحوه ارجاع

- ارجاع مآخذ در متن مقاله داخل پرانتز به روش APA مشخص شود و در قسمت مراجع مشخصات کامل منبع به ترتیب حروف الفبا ذکر شود. فقط منابع استفاده شده در متن، در فهرست منابع مورد استفاده ارائه شوند. منابع باید مستند و معتبر بوده و به ترتیب حروف الفبای نام‌خانوادگی نویسنده (گان) با تورفتگی ۰/۵ سانتیمتر برای خطوط دوم و بعد از آن (Hanging) مرتب شوند. ذکر منابع در متن مقاله با ارجاع به نگارنده (گان) و سال انتشار منبع صورت گیرد. وقتی از چند اثر مختلف یک نویسنده استفاده می‌شود، شماره‌گذاری این مقاله‌ها به ترتیب سال انتشار آنها (از قدیم به جدید) انجام گیرد. نام مخفف مجلات باید بر اساس نام استاندارد آنها در لیست ISSN در فهرست منابع درج شوند.

<http://www.nlai.ir>

۱۵- پس از چاپ مقاله نسخه‌ای از نشریه حاوی مقاله مورد نظر به تعداد نویسندگان، برای نویسنده مسئول مکاتبات ارسال خواهد شد.

۱۶- نحوه ارسال مقاله: ارسال مقاله منحصراً از طریق سامانه الکترونیکی مجله به آدرس <http://religion.journals.pnu.ac.ir> انجام می‌شود.

۱۷- مقاله‌های ارسالی بایستی دارای بخش‌های زیر باشند:

- **شناسه مقاله:** همراه هر مقاله اطلاعاتی ذیل به هر دو زبان فارسی و انگلیسی ارسال خواهد شد:
- عنوان کامل مقاله به فارسی و انگلیسی؛
- نام و نام‌خانوادگی نویسنده/ نویسندگان به ترتیب میزان سهم و مرتبه علمی و محل اشتغال یا تحصیل نویسنده/ نویسندگان (به فارسی و انگلیسی)؛
- نشانی کامل نویسنده مسئول مکاتبات به فارسی و انگلیسی (شامل نشانی پستی، شماره تلفن ثابت، همراه، دورنگار و پست الکترونیکی)؛
- مشخص نمودن نام مؤسسه تأمین کننده مخارج مالی (در صورت وجود).

• **صفحه اول:** عنوان کامل مقاله به فارسی: عنوان مقاله که در وسط صفحه اول نوشته می‌شود باید خلاصه و گویا بوده و بیانگر موضوع تحقیق باشد و از ۲۰ کلمه تجاوز نکند. از درج اسامی نگارنده (گان) در صفحه اول مقاله اجتناب شود.

- چکیده فارسی: شامل شرح مختصر و جامعی از محتوای مقاله با تأکید بر طرح مسئله، هدف‌ها، روش‌ها و نتیجه‌گیری است. چکیده در یک پاراگراف و حداقل ۱۵۰ و حداکثر در ۲۵۰ کلمه تنظیم شود. این بخش از مقاله در عین اختصار باید گویای روش کار و برجسته‌ترین نتایج تحقیق بدون استفاده از

فارسی. نام و نام خانوادگی مترجم/ مترجمان. محل نشر: ناشر.

- پایان‌نامه: نام خانوادگی، نام نگارنده پایان‌نامه. (سال). **عنوان پایان‌نامه.** ذکر پایان‌نامه بودن منبع. دانشگاه.

- مقاله: نام خانوادگی، نام نویسنده/ نویسندگان (سال) **عنوان مقاله، نام نشریه.** صاحب امتیاز، سال، دوره یا شماره، شماره صفحه‌هایی که مقاله در آن درج شده است.

مقاله‌های چاپ شده در روزنامه‌ها: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال، روز، ماه). **عنوان مقاله؛** نام روزنامه، شماره صفحه.

• مقاله ترجمه شده: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال). **عنوان مقاله،** (نام و نام خانوادگی مترجم با ذکر عنوان مترجم). **نام نشریه‌ای که مقاله ترجمه شده در آن درج شده.** صاحب امتیاز، سال، دوره یا شماره، شماره صفحه‌ها.

- منابع قابل دسترس از طریق شبکه جهانی وب یا منابع الکترونیکی

• کتاب و مجموعه مقالات: نام خانوادگی، نام نویسنده. **عنوان کتاب.** محل نشر: ناشر، تاریخ انتشار. تاریخ آخرین ویرایش در صورت موجود بودن؛ [نوع رسانه مشخص شود On Line، DVD، ...]، [تاریخ مشاهده].

• کتاب و مجموعه مقالات بر روی دیسک فشرده: نام خانوادگی، نام نویسنده. **عنوان کتاب.** [CD-ROM] محل نشر: ناشر، تاریخ انتشار.

• پایان‌نامه: نام خانوادگی. نام نویسنده. **«عنوان پایان‌نامه»**، مقطع تحصیلی و رشته، نام دانشکده، دانشگاه، سال دفاع. [نوع رسانه On Line...]. [تاریخ مشاهده]

• نحوه ارجاع در داخل متن

- برای منابعی که یک یا چند نویسنده دارد: (نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان، سال: صفحه) و (نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان، سال، ج: صفحه) - برای منابعی که از نوشته دیگران نقل قول شده است: (نقل از ...، سال: صفحه)

- برای منابع اینترنتی (نام خانوادگی نویسنده یا نام فایل Html، تاریخ انشار یا تاریخ دسترسی به صورت روز، ماه، سال).

• نحوه ارجاع در قسمت منابع در پایان

مقاله: (توجه: در صورت مشخص نبودن نویسنده، تاریخ نشر یا ناشر به ترتیب از عبارت‌های بی‌نا، بی‌تا و بی‌جا استفاده شود).

- کتاب: نام خانوادگی، نام نویسنده/ نویسندگان. (سال انتشار). **عنوان کتاب.** محل نشر: ناشر. نوبت ویرایش یا چاپ.

• کتابی که به جای مؤلف با عنوان سازمان‌ها یا نهادها منتشر شده است: نام سازمان یا نهاد. (سال انتشار). **عنوان کتاب.** محل نشر: مؤلف. نوبت ویرایش یا چاپ.

• فصلی از یک کتاب یا مقاله‌ای از یک مجموعه مقاله که به‌وسیله افراد مختلف نوشته شده اما مؤسسه یا افراد معینی آن را گردآوری و به چاپ رسانده‌اند: نام نویسنده/ نویسندگان. (سال انتشار). **عنوان مقاله.** نام گردآورنده. **نام مجموعه مقالات.** شماره صفحه‌هایی که فصل کتاب یا مقاله در آن درج شده. محل نشر: ناشر.

• کتابی که مؤلف خاصی ندارد: **عنوان کتاب.** (سال انتشار). محل نشر: ناشر. نوبت چاپ.

• کتاب ترجمه شده: نام خانوادگی، نام نویسنده/ نویسندگان. (سال ترجمه). **عنوان کتاب به**

- چکیده مقالات: نام خانوادگی، نام نویسنده. «**عنوان مقاله**». [ذکر واژه چکیده]. نام مجله، دوره، شماره، ماه، سال: شماره صفحه (در صورت موجود بودن). [نوع رسانه On Line...]. [تاریخ مشاهده]
  - مقاله کنفرانس یا سمینار: نام خانوادگی، نام نویسنده. «**عنوان مقاله**». عنوان سمینار یا همایش (محل و تاریخ برگزاری روز، ماه، سال). تاریخ انتشار یا آخرین ویرای: شماره صفحه (در صورت موجود بودن). [نوع رسانه On Line...]. [تاریخ مشاهده]
  - مقاله‌های قابل دسترس از طریق سایت‌ها یا صفحات خانگی: نام خانوادگی، نام نویسنده «**عنوان مقاله**». نام سایت یا صفحه خانگی. تاریخ انتشار یا آخرین روزآمد شدن [On Line...]. [تاریخ مشاهده]
  - مقاله‌های مجلات الکترونیکی: نام خانوادگی، نام نویسنده «**عنوان مقاله**». نام مجله، دوره، شماره، ماه، سال: شماره صفحه [On Line...]. [تاریخ مشاهده]
  - مقاله‌های مجلات الکترونیکی بر روی دیسک فشرده: نام خانوادگی، نام نویسنده. «**عنوان مقاله**». نام مجله، دوره، شماره، ماه، سال: شماره صفحه (در صورت موجود بودن).
  - مقاله‌های الکترونیکی مجلات چاپی: نام خانوادگی، نام نویسنده. «**عنوان مقاله**». نام مجله، دوره، شماره، ماه، سال: شماره صفحه (در صورت موجود بودن... [تاریخ مشاهده]
  - مقاله‌های الکترونیکی مجلات چاپی بر روی دیسک فشرده: نام خانوادگی، نام نویسنده.
- «**عنوان مقاله**». نام مجله، [ذکر واژه CD-ROM] دوره، شماره، ماه، سال: شماره صفحه
- اطلاعات متعلق به شخصی خاص: نام خانوادگی، نام صاحب صفحه اصلی. ذکر واژه صفحه اصلی [Homepage..] نوع رسانه [..] تاریخ مشاهده.
  - اطلاعات متعلق به سازمان یا نهادی خاص: عنوان سایت. [ذکر واژه صفحه اصلی Homepage..] تاریخ انتشار یا آخرین ویرایش (در صورت موجود بودن). [نوع رسانه On Line...]. [تاریخ مشاهده]
  - فایل صوتی: نام خانوادگی، نام صاحب فایل. «**نام فایل**» [Sound File]. [ذکر فرمت فایل] [On Line..] [تاریخ مشاهده]
  - فایل تصویری: نام خانوادگی، نام صاحب فایل. «**نام فایل**» [Image File]. [ذکر فرمت فایل] [On Line..] [تاریخ مشاهده]
  - فایل ویدئویی: «**نام فایل**» [Video File]. [ذکر فرمت فایل] [On Line..]. [نشانی دسترسی] [تاریخ مشاهده].
  - پست الکترونیکی: نام خانوادگی، نام فرستنده نامه (نشانی الکترونیکی فرستنده). تاریخ ارسال نامه، روز، ماه، سال. «موضوع نامه» نام و نام خانوادگی، گیرنده نامه (نشانی الکترونیکی گیرنده). تاریخ ارسال نامه، روز، ماه، سال.
- ۱۸- مقالاتی که بر اساس مندرجات این راهنما تهیه نشده و مطابقت نداشته باشند، بررسی نخواهند شد.
- ۱۹- مسئولیت هر مقاله از نظر علمی، ترتیب اسامی و پیگیری به عهده نویسنده مسئول آن خواهد

طبق ضوابط مجله در نوبت چاپ قرار خواهند گرفت. هیأت تحریریه و داوران مجله در رد یا قبول، اصلاح مقالات و بررسی هر گونه درخواست نویسندگان، دارای اختیار کامل می‌باشند.

۲۲- گواهی پذیرش مقاله پس از اتمام مراحل داوری و ویراستاری و تصویب نهایی هیأت تحریریه توسط سردبیر مجله صادر و به اطلاع نویسنده مسئول خواهد رسید.

بود. نویسنده مسئول باید تعهدنامه ارسال مقاله را از سایت دانلود و پس از اخذ امضای تمامی نویسندگان به دبیرخانه مجله ارسال نماید.

۲۰- تعداد و ردیف نویسندگان مقاله به همان صورتی که در نسخه اولیه و زمان ارائه به دفتر مجله مشخص شده، مورد قبول است و تقاضای حذف یا تغییر در ترتیب اسامی نویسندگان فقط قبل از داوری نهایی و با درخواست کتبی تمامی نویسندگان و اعلام علت امر قابل بررسی است.

۲۱- مقالات توسط هیأت تحریریه و با همکاری هیأت داوران ارزیابی شده و در صورت تصویب،